

Asia: VNS 3/2020 vp Valtioneuvoston selonteko kestävän kehityksen globaalista toimintaohjelmasta Agenda 2030:sta Kohti hiilineutraalia hyvinvointiyhteiskuntaa

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Tapahtumateollisuus ry:n kirjallinen asiantuntijalausunto

Kestävän kehityksen globaali toimintaohjelma Agenda 2030

Tapahtumateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto eduskunnan sivistysvaliokunnalle koskien toimintaohjelmaa Agenda 2030.

Lausuntomme ei käsittele Agenda 2030:sta kokonaisuutena vaan lausumme vain tapahtuma-aloihin keskeisesti vaikuttaviin kokonaisuuksiin.

Tapahtumateollisuus, tilannekuva ja taustatietoa toimialasta

Tapahtumateollisuus on työvoimavaltainen toimiala, joka työllistää lähes 200 000 työntekijää. Tapahtumateollisuuden alkutuotteena ovat ihmisten väliset kohtaamiset, joista toimiala jalostaa tapahtumia eri formaateissa ja erilaisiin tuloksellisiin käyttötarkoituksiin. Tapahtumateollisuus on työvoimavaltainen ala, jonka tuotanto on Suomessa, eikä sitä voida siirtää ulkomaille. Kyseessä on valtakunnallisesti kattava toimiala, jonka toiminta painottuu suuriin kaupunkeihin, mutta jonka yrityksiä löytyy yli kolmestasadasta kunnasta. Tapahtumateollisuus on usein ensimmäinen ala jolle nuoret työllistyvät ja näin tapahtumateollisuuden toiminnalla on merkittävä vaikutus nuorisotyöllisyyteen.

Suomalainen tapahtumateollisuus on ollut vahvassa ja kannattavassa kasvussa koko viimeisen vuosikymmenen ajan. Toimialalle on syntynyt vuosittain yli 100 uutta yritystä ja yli 1000 vakituista työpaikkaa. Toimialan kokonaisarvo on kaksinkertaistunut viimeisen seitsemän vuoden aikana ollen 2,35 miljardia euroa vuonna 2019. Myös tapahtuma-alan globaalit kasvuluvut noudattavat samankaltaista trendiä.

Koronaepidemian vuoksi toimialan toiminta on ollut syvässä kriisissä jo lähes vuoden. Alan kokonaisarvosta on koronakriisin takia katoamassa viime vuoden osalta jopa 1,9 miljardia euroa. Koronakriisin vuoksi alalla on tähän saakka ollut lomautettuna noin 10 000 työntekijää ja jopa 136 000 tilapäistä työntekijää jäi viime vuonna kokonaan työllistämättä. Luvuissa korostuvat erityisesti alle 25-vuotiaat työntekijät. Toimialan voi patoutuneen kysynnän vuoksi ennakoida palautuvan vauhdikkaasti aiemmalle kasvu-uralle, jos alan yritysten toimintaedellytykset ja elpyminen päätetään turvata.

Tapahtuma-ala on myös kansainvälisesti tarkasteltuna yksi voimakkaasti muuttuvista ja jo pitkään vauhdilla kasvaneista aloista, jonka kehitystä tukevat useat megatrendit. Koronapandemian aiheuttama isku on alalla globaali, mutta useat kansainväliset markkinatutkimukset viittaavat siihen, että pandemiatilanteen hellitettyä tapahtumien kansainvälinen markkina tulee vahvistumaan entisestään.

Tapahtumien kansainvälisessä kilpailussa tulevat voittamaan ne maat ja tapahtuma-alan sektorit, jotka ovat tehneet valinnan panostaa sekä tapahtuma-alan koko ekosysteemiin, siinä oleviin klustereihin, että niissä toimivien yritysten nopeaan kehittymiskykyyn. Niille maille, jotka parhaiten pystyvät kannattelemaan tapahtumateollisuutensa covid-19 kriisin yli saavat toiminnan palautuessa etulyöntiaseman. Osa alan muutosajureista perustuu ilmastonmuutokseen ja kasvavaan sisältö-, elämys- ja palvelu- sektoreiden kansainväliseen markkinaan, osa taas digitalisaation ja teknologian tuomiin mahdollisuuksiin.

LAUSUNTO AGENDA 2030 TAPAHTUMATEOLLISUUTTA KOSKETTAVIIN TAVOITTEISIIN

3. TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA

Tavoite: Taata terveellinen elämä ja hyvinvointi kaiken ikäisille

Tapahtumateollisuus haluaa painottaa, että hyvinvointi koostuu myös henkisestä hyvinvoinnista. Henkistä hyvinvointia lisäävät osallisuuden kokemukset, joita tapahtumat eri muodoissaan synnyttävät. Kulttuurilla (sisältäen urheilun) on tutkitusti vaikutus ihmisten hyvinvointiin. Kun tarkastellaan hyvinvointiyhteiskunnan kykyä tuottaa terveellinen elämä ja hyvinvointia kaiken ikäisille tulee tätä tarkastelua tehtäessä aina huomioida myös tämä ihmisen henkisen hyvinvoinnin perusta.

Haluamme nostaa erityisesti myös yhteisöllisyyden, jota tapahtumat lisäävät. Kansalaisten oikeus ja mahdollisuus osallistua tapahtumiin, kuten erilaiset urheilun ja kulttuurin tapahtumat, lisää sekä yhteisöllisyyttä että taloudellista toimeliaisuutta. Oivallinen esimerkki tästä on urheilun tapahtumat, joita järjestetään niin talkoovoimin kuin suuremmissa mittakaavassa ammattimaisesti. Olipa kyseessä sitten harrastus- tai ammattimainen tapahtuma, syntyy niihin osallistujalle aina kokemuksia osallisuudesta ja yhteenkuuluvuudesta. Nämä kokemukset ovat merkittävä osa hyvinvointia.

4. HYVÄ KOULUTUS

Tavoite: Taata kaikille avoin, tasa-arvoinen ja laadukas koulutus sekä elinikäiset oppimismahdollisuudet

Panostusta sisältöosaamiseen

Tapahtumateollisuuden näkökulmasta keskeiset asiat koulutuksessa ovat sisältöosaaminen ja sisältöymmärrys. Olemme nähneet, että hyvät ja kiinnostavat sisällöt on mahdollista skaalata ja konseptoida vientituotteiksi. Suomi tunnetaan jo onnistuneesti luoduista ja tuotetuista sisällöistä ja elämys tuotteista kuten: Slush -tapahtumat, Angry Birds -pelit ja elokuvat, Clash of Clans -peli, Flow- ja Tuska-festivaalit sekä Suomen eksoottinen Lappi.

Panostukset koulutuksessa erityisesti sisältöosaamiseen tukevat sitä muutosta, jossa immateriaaliset tuotteiden tuotanto lisäänty. Tämä elämys- ja palvelutuotteiden tuotanto osaltaan parantaa hiilineutraliustavoitteisiin pääsyä ja tavoitetta teollisuuden arvonnin parantumisesta. Koulutuksessa tulisi osaltaan lisätä painotusta erilaisten sisältöjen käsikirjoittamiseen ja konseptointiin, immateriaalisten hankkeiden tuottamiseen ja projektihallintaan, sisältötuotantoon sekä -tuotteistukseen. Kun näiden osaaminen paranee, syntyy potentiaalia, joka pystyy tuottamaan uusia, menestyviä elämys tuotteita niin suomalaisille kuin kansainvälisille markkinoille vietäviksi.

8. IHMISARVOISTA TYÖTÄ JA TALOUSKASVUA sekä 11. KESTÄVÄT KAUPUNGIT JA YHTEISÖT

8. Tavoite: edistää kaikkia koskevaa kestävästä talouskasvusta, täyttä ja tuottavaa työllisyyttä sekä säällisiä työpaikkoja

11. Tavoite: taata turvalliset ja kestävätkä kaupungit sekä yhdyskunnat

Tapahtumateollisuuden valmistamat tuotteet, tapahtumat synnyttävät aina työtä ja laaja-alaisia vaikutuksia, samalla ne lisäksi vahvistavat aina toteutuessaan osallisuutta ja lisäävät ihmisten välistä yhtenäisyyttä. Horisontti Eurooppa -puiteohjelman rakenne-ehdotuksessa kulttuuri, luovuus ja osallisuutta edistävä yhteiskunta nimetään yhdeksi keskeisistä maailmanlaajuisista haasteista. Näemme että tämä osallisuuden näkökulma tulee pitää mukana kun tarkastellaan ihmisarvoista työtä ja talouskasvua. Samalla kun talouden rakenteet muuttuvat ja digitalisaatio on siinä merkittävä vaikutin tulee kuitenkin samalla muistaa ihmisten tarve fyysisiin yhteisöihin ja konkreettista osallisuutta edistävään yhteiskuntaan.

Kun tapahtumateollisuus ja sen toimialat sekä koko elämysteollisuus tunnistetaan yhteiskunnassa merkittävänä toimialana ja siihen ryhdytään kohdentaan kehityspanostuksia, saadaan aikaan osallisuutta lisäävää kestävästä kasvusta ja merkityksellistä työtä. Kaupungeissa tapahtumien vaikutukset ovat merkittäviä, ne synnyttävät ME-henkeä, identiteettiä, yhteenkuuluvuutta. Kun tapahtumat huomioidaan osana kaupunki ja aluekehitystä taataan osaltaan turvalliset ja kestävätkä kaupungit.

Lisäksi tapahtumat aiheuttavat ympäristöönsä aina myös muita kerrannaisvaikutuksia, tapahtumakävijät käyttävät laajasti palveluita ja työllistävät näin koko palvelusektoria: hotelleja, ravintoloita ja erilaisia kuljetuspalveluita. Lisäksi tapahtumakävijät ostavat myös muita palveluja kuten kampaamo- ja kauneushoitopalvelut, ostavat uusia vaatteita ja asusteita. Aktiiviset tapahtumat luovat elinvoimaa ja kestävästä kasvusta.

Säälliset työpaikat, työn muotojen kehityksen havaitseminen yhteiskunnassa

Tapahtumateollisuus haluaa nostaa esille omat tarpeensa työelämän kehittämisen suhteen, jotta ne voitaisiin paremmin huomioida työmarkkinoiden kehittämiseen liittyvän painopisteen toteutusta suunniteltaessa.

Tapahtumateollisuuden kasvu on perustunut laajamittaisesti uuden työn malleihin jo 2010-luvun alusta alkaen. Tapahtuma-alan työ on lähes poikkeuksetta projektimuotoista ja usein sesonkeihin keskittyvää, minkä takia toimialan yrityksistä 67 % on alle viiden hengen yrityksiä, ja suuri osa työvoimasta tekee työnsä yksinyrittäjinä tai itsensä työllistäjinä. Suurelle osalle valinta toimia ilman vakituista työsuhdetta on oma valinta, joka mahdollistaa keskittymisen erikoistuneelle osaamisalueelle palvelun sitä työnantajaa, joka kulloinkin tuota osaamista tarvitsee. Työelämän ja työn optimointi yksinyrittäjän omaan elämään parhaiten sopivaksi on ollut monelle keskeinen motiivi työllistää itsensä muuten kuin perinteisissä työsuhteissa. Tapahtuma-alan työnteon malleihin liittyy myös ongelmakohtia niin työnantajien ja tarjoajien kuin työn toteuttajien näkökulmista, joihin nykyinen voimassa oleva lainsäädäntö ei aina tarjoa selkeää tai toimivinta ratkaisua.

Normaalioloissa tapahtumateollisuuteen kehittyneet uuden työnteonmallit ovat suurimmilta osin toimivia ja tarjoavat ihmisille mahdollisuuden oikeudenmukaiseen ja joustavaan toimeentuloon. Koronakriisi on kuitenkin vienyt työnteon mahdollisuudet toimialalta laajasti ja samalla tuonut näkyväksi sen, että työelämän nykyiset tukirakenteet jättävät väliinputoajiksi erityisesti nämä itsenäiset yksinyrittäjät, jotka ovat tällä hetkellä pitkittyneesti todella vaikeassa tilanteessa.

Keväällä 2020 koronakriisin alkaessa sosiaaliturvaa laajennettiin koskemaan myös yrittäjiä, mikä oli tärkeä ja merkittävä teko. Tapahtuma-alan pitkittyneessä tilanteessa se ei kuitenkaan takaa

yrittäjille riittävää toimeentuloa. Yksinyrittäjille ei myöskään ole olemassa tukimuotoa, joka tarjoaisi tukea, jolla yritys voi vastata yritykseen kohdistuviin pakollisiin taloudellisiin velvoitteisiin. Pääosalla tapahtuma-alan yksinyrittäjillä on kadonnut kokonaan mahdollisuus oman alan työhön, sillä alan pitkään jatkuneiden voimakkaiden rajoitusten ja täyssulkujen vuoksi toimialan sisäinen kysyntä erilaisille palveluille on minimaalinen.

Tapahtuma-alan osaamisen tarjoaminen muille aloille on hankalaa, sillä TE-toiminnot eivät tunnista tapahtumateollisuuden ammatteja. Työttömäksi työnhakijaksi ilmoittautuessaan tapahtuma-aloilla erityisesti asiantuntijatehtävissä toimivat henkilöt eivät pysty ilmoittamaan ammattiosaamistaan, sillä näitä ei järjestelmistä löydy. Tapahtuma-alojen ammattilaiset pystyisivät työskentelemään laajasta myös muilla liiketoiminnan saroilla, jos työnvälityksen rakenteet edesauttaisivat alan osaamisen tunnistamista ja sitä kautta vahvistaisivat mahdollisuutta työllistyä toimialojen välillä.

Tapahtumateollisuus suosittaa työelämän kehittämiseen tähtäävissä toimissa huomioimaan nyt esitettyä laajemmin uuden työn teon mallin jatkuvasti kasvussa olevat muodot ja erityisesti asiantuntijoiden yksinyrittäjyyden sekä kevytyrittäjyyden yhtenä tällaisena muotona. Lisäksi TE-toimintaa kehitettäessä tulisi nykyistä paremmin ottaa huomioon uudet alat ja ammatit, joille yhteiskunnassa koulutamme ihmisiä. Näin pystytään vastaamaan entistä paremmin ja oikea-aikaisemmin myös työelämän kohtaanto-ongelmiin.

Yhteiskunnan rakenteiden kehitystarve edistämään kestävää talouskasvua

Talouden rakennemuutos edellyttää myös sitä, että suomalainen yhteiskunta elää proaktiivisesti muutoksessa mukana. Tapahtumateollisuuden toimialat ja keskeinen lainsäädäntö on tällä hetkellä epäselvästi ja vanhentuneesti hajallaan valtionhallinnossa. Kulttuurin ja urheilun toimialojen vastuu on OKM:ssä, liiketoimintalähtöiset tapahtumat ja näihin liittyvä alihankintaketju kuten messut, kongressit ja yritystapahtumat sekä osa festivaaleista taas kuuluvat enemmän TEMin toimialueeseen. Ravi- ja muut eläintapahtumat ovat vielä erillään maa- ja metsätalousministeriön hallinnossa. Tapahtumiin olennaisesti liittyvää anniskelu- ja ravintolatoimintaa käsitellään STM:n toimesta, turvallisuuteen ja järjestyksenvalvontaan liittyvää lainsäädäntöä SM:ssä.

Tapahtumateollisuus tuo esille voimakkaan huolensa tästä hajanaisuudesta yhtenä toimialan kokonaiskehittymistä hidastavana ja jopa estävänä tekijänä. Esitämme, että elvytysvälinettä käytettäisiin myös tapahtumateollisuuteen liittyvän hallinnon ja hallintorakenteen päivittämiseksi.

9. KESTÄVÄÄ TEOLLISUUTTA, INNOVAATIOITA JA INFRASTRUKTUUREJA

Tavoite: edistää kestävää infrastruktuuria ja edistää kestävää teollisuutta ja innovaatioita

Agenda 2030 tavoite rakentaa kestävää teollisuutta ja innovaatioita. Haluamme tässä nostaa esille korona pandemian esille piirtämän tapahtumateollisuuden, joka on osa luovaa taloutta ja elämysteollisuutta. Kuten jo edellä mainittu, luovat ja immateriaaliset teollisuuden alat kuten tapahtumat, kulttuuri ja matkailu voivat nousta merkittäväksi osaksi Suomen muutoksessa olevaa vientiteollisuutta, mikäli niihin panostetaan. Tapahtumat ovat myös osa vientiteollisuuden myyntiä ja monelle yksittäiselle yritykselle erittäin merkittävä asiakaskohtaamisten ja -kokemusten syntymisen alusta.

Panotukset tapahtumateollisuuden kehittämiseen ja innovaatioiden sekä TKI toiminnan tukeminen samoin kuin muiden immateriaalisten ja luovan talouden aloihin panostaminen vauhdittaa teollisuuden kestävää muutosta. Myös panotukset toimivaan tapahtumapaikka infraan mahdollistavat sen, että Suomi valitaan kansainvälisten tapahtumien järjestämispaijaksi

myös tulevaisuudessakin. Erityisesti urheilussa olemme nähneet, että suurten kansainvälisten urheilutapahtumien kehitys on viime vuosina ollut niin vauhdikasta, että ilman aktiivisia panostuksia tapahtuma venueisiin, Suomi ei pysty kilpailemaan suurista tapahtumista.

12. VASTUULLISTA KULUTTAMISTA

Tavoite: Varmistaa kulutus- ja tuotantotapojen kestävyys

Tapahtumateollisuus osana elämysteollisuutta ja luovaa taloutta tulee nähdä osana vastuullista kuluttamista. Kun ihmiset siirtyvät tavaroiden sijaan hankkimaan elämyksiä, vähenee tarve materiaaliseen tuotantoon. Tapahtumat tarjoavat osana elämysteollisuutta jatkuvasti kehittyviä ja paremmin sekä kuluttajia että yrityksiä palvelevia uusia tapahtumatuotteita. Covid-19 kriisi on vienyt jo yritystapahtumat laajasti virtuaaliympäristöihin, tästä avautuu tapahtumilla laajemminkin uusi kanava nykyisten tunnettujen live ratkaisujen lisäksi.

16. RAUHA; OIKEUDENMUKAISUUS JA HYVÄ HALLINTO

Tavoite: edistää rauhanomaisia yhteiskuntia ja taata kaikille pääsy oikeuspalveluiden pariin; rakentaa tehokkaita ja vastuullisia instituutioita kaikilla tasoilla

Korona pandemian aikana yhteiskunnan toimintaa on jouduttu rajoittamaan varsin merkittävästi. Rajoitustoimet perustuvat osittain voimassa olevaan lainsäädäntöön, osittain tarpeeseen esittää suosituksia tilanteen niin vaatiessa. Tapahtumateollisuus on joutunut merkittävällä tavalla koronasta johtuvan sääntelyn kohteeksi, joka on yleisvaarallisen tartuntataudin ehkäisemiseksi myös olennaista. Sääntely ei kuitenkaan toimi enää vuonna 2021 niin, että se resonoi oikeudenmukaisuutta yhteiskunnassa. Epäselväksi ja epämääräiseksi muuttava sääntely, joka muuttaa muotoaan kuukausittain tekee siitä niin kansalaisille kuin yrityksillekin vaikeasti seurattavan.

Tapahtumateollisuus haluaa huomauttaa että oikeusvaltion toiminnan tulee näyttää oikeusvaltion toiminnalta. Sääntelyn ja ohjeistusten antaminen ei voi kääntyä suuntaan, jossa sääntöjä annetaan, mutta mikään viranomainen ei halua niitä kommentoida tai niihin tarkempaa selvitystä antaa. Vaikka yhteiskunnan tilanne koronan edetessä on jatkuvasti muuttuva ja vaativa pitää hyvän hallinnon kuitenkin pystyä toimimaan yhteiskuntarauhaa, oikeudenmukaisuutta ja hyvää hallintoa vaalien.

Lisäksi tapahtumateollisuus haluaa nostaa eriarvoisuuden lain edessä. Kun tapahtumat suljetaan ja mm. esitykset sekä urheiluharrastukset kielletään, jatkuu ravintoloiden ja kauppakeskusten toiminta merkittävästi kevyemmällä sääntelyllä. Tasa-arvoisuus lain edessä ei toteudu. Koronakriisi on tuonut oman lisänsä jo entuudestaan suureen muutosnopeuteen, joka maailmassa on ollut olemassa. Tästä syystä Tapahtumateollisuus kannustaa hallinnon rakenteiden ja lainsäädännön jatkuvaan kehitykseen, jotta sekä lait että hallinnon rakenteet paremmin vastaavat muuttuvaa reaali maailmaa.

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausunto asiassa!

www.tapahtumateollisuus.fi

Tapahtumateollisuuden toimialatutkimus osa [1](#) ja [2](#)

Tapahtumateollisuus ry on tapahtumaelinkeinon valtakunnallinen keskusjärjestö ja edunvalvoja. Edustamme ammattimaisia tapahtumajärjestäjiä, tapahtumapaikkoja, tapahtumatekniikan ja -rakenteiden toimittajia, tapahtumien lipunmyynti-, esiintyjä- turvallisuus- ja cateringpalveluita sekä muita tapahtumille suunnattuja palveluja, suunnittelua ja konsultointia.

Lisätietoja:

Kati Kuusisto p. 044 338 0005 / kati.kuusisto@tapahtumateollisuus.fi
Johtaja, hallinto ja edunvalvonta, Tapahtumateollisuus ry

Maria Sahlstedt p. 040 147 0693 / maria.sahlstedt@tapahtumateollisuus.fi
Johtaja, viestintä ja vaikuttaminen, Tapahtumateollisuus ry

Pekka Timonen p. 050 337 4386 / pekka.timonen@lahti.fi
Hallituksen puheenjohtaja, Tapahtumateollisuus ry

Kalle Marttinen p. 040 823 5273 / kalle.marttinen@tapahtumateollisuus.fi
Hallituksen varapuheenjohtaja, Tapahtumateollisuus ry